

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 2Co/104/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1215202105
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivana Jahnová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1215202105.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Jahnovej a členiek senátu JUDr. Michaely Královej a JUDr. Nadeždy Wallnerovej v právnej veci žalobcu: J. G., narodený XX.X.XXXX, bytom PoŠ. XX, D. H., zastúpený opatrovníkom Ľ. G., narodená XX.X.XXXX, bytom C. XX, D. H., právne zastúpený JUDr. Petrom Bilkovičom, advokátom so sídlom Strojnícka 8, Bratislava, proti žalovanému: Univerzitná nemocnica Bratislava, so sídlom Pažitkova 4, Bratislava, IČO: 31 813 86, o náhradu škody na zdraví, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II, č.k. 13C/36/2015-267, zo dňa 26.2.2018, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Bratislava II, č. k. 13C/36/2015-267, zo dňa 26.2.2018, potvrdzuje.

II. Žalobca má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava II, rozsudkom č.k. 13C/36/2015-267, zo dňa 26.2.2018 zastavil konanie v časti o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 6.012,84 eur od 1.2.2015 do zaplatenia. Ďalším výrokom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 49.790,50 eur, a to k rukám jeho opatrovníčky Ľ. G., nar. XX.X.XXXX, v lehote 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku. Žalobcovi priznal plný nárok na náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie poukázal na to, že žalobou, doručenou dňa 30.1.2015 sa žalobca voči žalovanému domáhal zaplatenia náhrady nákladov spojených s jeho liečením za obdobie od 1.2.2013 do 31.10.2014 a nároku na zaplatenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Žalobca svoj nárok odôvodnil tým, že dňa 17.8.1995 utrpel poškodenie zdravia v dôsledku porušenia dôležitých povinností pracovníkov žalovaného, vyplývajúcich z ich povolania. Zodpovednosť žalovaného za poškodenie zdravia žalobcu je daná s poukazom na právoplatný a vykonateľný rozsudok Okresného súdu Bratislava V sp.zn. 11C 275/99. Vzhľadom na nemožnosť vypracovania posudku o sťažení spoločenského uplatnenia, žiadal žalobca, aby súd prvej inštancie nariadil znalecké dokazovanie za účelom stanovenia bodového hodnotenia.

3. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 420, § 444 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj OZ), § 6 ods. 3, § 11 ods. 1 a 2, § 12 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov, § 1, § 4 ods. 1, § 5 ods. 2, § 6 ods. 1 a 2, § 7, § 9 ods. 1 vyhlášky ministerstiev zdravotníctva a spravodlivosti, Štátneho úradu

sociálneho zabezpečenia a Ústrednej rady odborov č. 32/1965 Z.z. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia, v znení novely č. 47/1995 Z.z. (ďalej aj vyhláška).

4. Súd prvej inštancie podrobil zistený skutkový stav skúmaniu z hľadiska existencie dôvodnosti nároku uplatňovaného v tomto konaní, ktorým po úkone čiastočného späťvzatia zostal nárok na náhradu za SSU a to v rámci základného bodového hodnotenia a jeho mimoriadneho navýšenia. Uviedol, že skutkové okolnosti sporu boli špecifické, vzhľadom na to, že žalobcovi už bol právoplatným a vykonateľným rozhodnutím súdu priznaný nárok na náhradu za SSU. V konaní nebolo sporné, že žalovaný, konaním svojich zamestnancov, spôsobil škodu na zdraví žalobcu, za tento skutok (kvalifikovaný ako trestný čin ublíženia na zdraví tým, že z nedbanlivosti spôsobili inému ťažkú ujmu na zdraví) boli zamestnanci žalovaného právoplatne odsúdení a bola im uložená sankcia v podobe trestu. Súd prvej inštancie argumentoval, že už z popisu spôsobených poškodení v rámci skutkovej vety vydaného trestného rozkazu je zrejmé, že následky na zdraví žalobcu boli vážne a rozsiahle. Keďže súd je viazaný výrokom súdneho rozhodnutia o spáchaní trestného činu ako aj o tom, kto tento spáchal, je možné bez ďalšieho konštatovať, že žalovaný (v zmysle § 420 ods. 2 OZ) spôsobil vznik škody na zdraví žalobcu. Súd prvej inštancie poznamenal, že úlohou súdu pri rozhodovaní o nároku na náhradu za SSU je vychádzať z ustálenej a osvedčenej existencie podmienok pre priznanie náhrady škody, pričom v tomto prípade, bolo porušenie povinnosti žalovaného jednoznačne konštituované v rámci výroku právoplatného rozhodnutia trestného súdu. Uviedol, že žalovaný v konaní namietal, že nebola preukázaná existencia príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti žalovaného a vzniknutou škodou v podobe samotného sťaženia spoločenského uplatnenia. Pri skúmaní tejto právnej argumentácie súd prvej inštancie postupoval tak, že zisťoval aké poškodenie na zdraví u žalobcu nastalo a či toto vyvolalo u neho následok v podobe sťaženia spoločenského uplatnenia. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobca si v konaní uplatnil nárok za dva operačné zákroky, realizované dňa 11.1.2013 (kedy došlo k zavedeniu kanyly do priedušnice, ďalej len "tracheostómia") a dňa 29.10.2013 (kedy došlo k zavedeniu vyživovacej sondy cez brušnú stenu do žalúdka, ďalej len "zavedenie PEG"), oba tieto zákroky predstavujú novú medicínsku okolnosť, a teda prijatie záveru o existencii príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti a škodou, stojí na vedeckých medicínskych poznatkoch v rozsahu, v akom nimi súd sám nedisponuje. Aj z tohto dôvodu súd prvej inštancie v rámci znaleckého dokazovania dopytoval znalca, či oba operačné zákroky bolo nutné vykonať v súvislosti s poškodením zdravia žalobcu, ku ktorému došlo v auguste 1995 alebo či potreba týchto zákrokov bola vyvolaná inými faktormi. Súd prvej inštancie poukázal na to, že znalec v znaleckom posudku jednoznačne konštatoval, že sporné zákroky bolo nutné vykonať v súvislosti s poškodením zdravia žalobcu, ku ktorému došlo v auguste 1995, pričom uvedenú skutočnosť potvrdil aj v rámci výsluchu. Súd prvej inštancie dospel pri uvedenom k záveru, že tvrdenie žalovaného o neosvedčení príčinnej súvislosti nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a najmä sa neopiera o žiadne relevantné odborné posúdenie. Rovnako v konaní súd prvej inštancie ustálil aj vznik samotnej škody v podobe sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu. Pre účely ustálenia vzniku samotnej škody ako aj jej výšky, súd prvej inštancie poznamenal, že vychádzal z viacerých teoretickoprávnych východísk. Uviedol, že v prvom rade sa musel vyporiadať s námietkou žalovaného, že náhrada za SSU predstavuje jednorazové odškodnenie, ktoré sa priznáva poškodenému po ustálení jeho zdravotného stavu. V tejto súvislosti súd prvej inštancie odkázal aj na zákonné znenie či už Občianskeho zákonníka alebo aj citovanej vyhlášky, ktoré vo svojej úprave rovnako konštatujú, že tento nárok sa odškodňuje jednorazovo. Súd prvej inštancie ale v tomto prípade odkázal na ustálenú rozhodovaciu prax súdov Slovenskej republiky, ako aj praktickú stránku posúdenia a následnej aplikácie tejto právnej úpravy. Podľa súdu prvej inštancie je nutné zohľadniť skutočnosť, že hoci zákon v tomto prípade, bez konkretizácie možnosti výnimiek, stanovuje náhradu za SSU ako jednorazové plnenie, v medicínskej praxi, kedy ľudský organizmus predstavuje jedinečnú a neopakovateľnú sústavu fungujúcich systémov, je niekedy obtiažne paušálne a bez možnosti odchýlky odhadnúť ustálenie zdravotného stavu toho ktorého jedinca. Súd prvej inštancie uviedol, že v praxi sa viackrát vyskytujú prípady, kedy sa následne (po obdovaní SSU) objaví preukázateľná medicínska okolnosť, ktorá súvisí s pôvodnou poruchou zdravia a táto sa následne oboduje, čo konštatoval aj znalec na pojednávaní dňa 6.12.2017. Dodal, že uvedené reflektovala aj súdna prax, ktorá sa premietla aj do teoreticko právnych záverov, kedy ak po skončení liečenia v súvislosti s poškodením zdravia sa vykoná operačný úkon, ktorý sa pôvodne nepredpokladal, poškodený má nárok na ďalšiu náhradu za SSU, ak vzniklo také zhoršenie následkov, ktorých vývoj sa pri pôvodnom hodnotení následkov nepredpokladal, poškodený má teda nárok na ďalšie odškodnenie. Súd prvej inštancie sa s uvedeným výkladom plne stotožnil a považoval za spravodlivé odškodniť prípadné následky aj vtedy, ak sa vyskytli neskôr a neboli zohľadnené v prípadnom predchádzajúcom bodovom hodnotení. Nakoľko je zrejmé, že žalobcovi už bola priznaná náhrada za SSU a to právoplatným

súdny rozhodnutím, súd prvej inštancie zisťoval splnenie podmienok a predpokladov na priznanie SSU za nové medicínske zákroky v podobe oboch operácií. Súd prvej inštancie uviedol, že v znaleckom posudku, predloženom v tomto konaní, znalec konštatoval, že v predchádzajúcom posudku I.. H. (na základe ktorého došlo k určení výšky SSU v súdnom konaní vedenom na OS BA V, sp.zn. 11C/275/99), v časti bodového ohodnocovania SSU nebola zohľadnená nutnosť vykonania ďalších operačných zákrokov v súvislosti so zhoršovaním zdravotného stavu žalobcu v budúcnosti a táto skutočnosť sa ani neprejavila v podobe navýšenia bodového hodnotenia. Z uvedeného je podľa názoru súdu prvej inštancie zrejmé, že obe operácie predstavovali nové medicínske okolnosti, ktoré neboli v prechádzajúcom posudku obodované a teda na ich základe nedošlo k plneniu povinnosti nahradiť spôsobenú škodu na zdraví žalobcovi žalovaným, obe tieto operácie preto bolo v konaní nutné podrobiť skúmaniu z hľadiska vzniknutých následkov v podobe spôsobenia sťaženia spoločenského uplatnenia na strane žalobcu. Preto súd prvej inštancie nariadil znalecké dokazovanie aj v rozsahu určenia bodového hodnotenia za oba medicínske zákroky. V tejto súvislosti podotkol, že žalovaný namietal aj existenciu prekážky *res iudicata*, teda nemožnosti rozhodnúť v tej istej veci opätovne. Súd prvej inštancie sa s týmto jeho názorom nestotožnil, jednak odkazujúc na opísanú koncepciu reálnej možnosti poskytnúť náhradu za SSU aj v prípade, že poškodenému bol tento nárok priznaný už predtým, ale tiež z dôvodu, že argumentácia žalovaného nemala podľa súdu prvej inštancie oporu v zákone. K námietkam žalovaného, že už v prechádzajúcom rozsudku bolo v odôvodnení konštatované, že žalobca je absolútne vylúčený zo spoločnosti a preto mu súd prisúdil maximálny počet bodov ako aj nárok na jeho 50 násobné navýšenie, a že mal za to, že už v tomto rozsudku sa predpokladalo pridruženie ďalších problémov, čo viedlo ku konštatácii, že možnosť žalobcu uplatniť sa v spoločnosti je celkom stratená, súd prvej inštancie skonštatoval, že nie je viazaný odôvodnením napadnutého rozsudku, ale len jeho výrokom. Podľa súdu prvej inštancie je zrejmé, že Okresný súd Bratislava V pri svojom rozhodnutí vychádzal zo spomínaného posudku I.. H., ktorá s následnými operáciami (tracheostómia, zavedenie PEG) nepočítala, a možnosť ich realizácie nebola zohľadnená pri výške určenia bodového hodnotenia. Súd prvej inštancie skonštatoval, že ak by aplikoval názor žalovaného, znamenalo by to absolútne vylúčenie možnosti obodovania ďalších zdravotných prejavov a následkov, ktoré vznikli neskôr a s ktorými sa pôvodne nepočítalo. Podotkol, že ak aj Okresný súd Bratislava V v rozsudku konštatoval, že žalobca je úplne vylúčený zo spoločnosti a jeho uplatnenie v budúcnosti neexistuje, vychádzal z mantinelu počtu bodov, stanoveného vo vtedy aktuálnom lekárskom obodovaní. Ak by teoreticky došlo k operačným úkonom tracheostómie a zavedenia PEG skorej (v čase pôvodného bodovania I.. H.), tieto by boli bodované ako ďalšie položky a teda by navýšili základnú výšku SSU ako aj jeho mimoriadne zvýšenie. Súd prvej inštancie zdôraznil, že Okresný súd Bratislava V vychádzal z vedomostí a medicínskych záverov, ktoré mal k dispozícii v čase rozhodovania a ak prijal záver o absolútnom vylúčení žalobcu zo spoločnosti, neznamená to, že v prípade vzniku ďalších zdravotných komplikácií, ktoré obmedzili žalobcu v jeho živote, nemohlo dôjsť k ešte intenzívnejšiemu zásahu, resp. k zúženiu možností realizácie žalobcu v rámci jeho spoločenského uplatnenia, preto nemožno prijať záver o existencii prekážky veci rozhodnutej. Ďalej súd prvej inštancie odôvodňoval, že vznik SSU v súvislosti s oboma operáciami jednoznačne konštatoval znalec v znaleckom posudku, kedy obodoval stav po tracheostómii podľa položky 299 základným počtom bodov 700 a stav po zavedení PEG podľa položky 303- počet bodov 300. Z uvedeného je podľa súdu prvej inštancie zrejmé, že k SSU na strane žalobcu došlo a nakoľko si žalobca uplatnil aj jeho mimoriadne navýšenie, súd prvej inštancie skúmal splnenie zákonných podmienok tohto nároku. V súvislosti s otázkou bodovania, sa súd prvej inštancie musel vysporiadať s otázkou aplikácie rozhodnej právnej normy na ustálený skutkový stav. Podľa názoru súdu prvej inštancie na posúdenie uplatňovaného nároku je nutné aplikovať vyhlášku č. 32/1965 Z.z. v znení novely č. 47/1995 Z.z. Tento záver súd prvej inštancie prijal po výklade a následnej aplikácii prechodného ustanovenia § 11 zákona č. 437/2004 Z.z., keďže toto ustanovenie uvádza, že na SSU v dôsledku poškodenia na zdraví, ktoré bolo spôsobené pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa vzťahujú doterajšie predpisy. Súd prvej inštancie uviedol, že vychádzal v prvom rade z gramatického a logického výkladu tohto ustanovenia. Poznamenal, že zákon jednoznačne uvádza, že SSU sa posudzuje podľa toho predpisu, ktorý bol účinný ku dňu poškodenia zdravia, ktorého následkom bolo SSU, teda za rozhodný časový moment, určujúci použitie tej ktorej právnej normy, zákon etabluje okamih poškodenia na zdraví (a nie okamih vzniku SSU ako takého). Ďalej dôvodil, že ak teda k poškodeniu zdravia došlo pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 437/2004 Z.z., na posúdenie nároku na náhradu SSU sa vzťahujú doterajšie predpisy- logicky vyhláška š. 32/1965 Z.z. účinná v čase, kedy k poškodeniu došlo. V tomto prípade podľa názoru súdu prvej inštancie nebolo sporné, že k poškodeniu zdravia žalobcu došlo konaním žalovaného v auguste 1995. Súd prvej inštancie skonštatoval, že aj v tomto konaní si žalobca uplatňuje nárok na náhradu za SSU,

ktoré bolo spôsobené v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia v roku 1995. Samotné SSU je len následkom poškodenia zdravia. Súd prvej inštancie uviedol, že prijal takýto záver napriek tomu, že mu bol známy výklad sporného ustanovenia § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. Najvyšším súdom SR v rozsudku sp.zn. 6 Cdo/146/2011 zo dňa 3.10.2011. S uvedeným názorom sa súd prvej inštancie v tomto konaní nestotožnil, nakoľko tento výklad by v podstate znamenal, že rozhodným okamihom, určujúcim použitie rozhodného znenia právnej normy, by bol okamih ustálenia zdravotného stavu. Súd prvej inštancie uviedol, že zákonodarcu však v rámci legislatívneho procesu, ktorého výsledkom bolo prijatie znenia § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004, neetabloval do sporného ustanovenia ako rozhodujúci moment ustálenie zdravotného stavu, ani vznik SSU ale vyslovene okamih poškodenia zdravia. Súd prvej inštancie zdôraznil, že takýto výklad nemožno prijať ani z toho dôvodu, že práve ustálenie zdravotného stavu pre posúdenie nárokov na náhradu SSU, je zjavne otázkou medicínskou, ktorá je závislá od individuálnych a veľmi špecifických podmienok toho ktorého prípadu a bežne sa stáva, ako aj v tomto prípade, že aj po predpokladanom ustálení zdravotného stavu a náhrade SSU, dochádza k takým zmenám v zdravotných následkoch, že vzniká u poškodeného ďalší nárok na odškodnenie, nakoľko zjavne predchádzajúce prijatie záveru o ustálení zdravotného stavu bolo nesprávne. Teoreticky by to znamenalo, že na posúdenie náhrady SSU a jej výšky by sa použili dve rôzne právne úpravy, čo je podľa názoru súdu prvej inštancie neprípustné. Po prijatí záveru o aplikácii rozhodnej právnej normy sa súd prvej inštancie nestotožnil s argumentáciu žalovaného o nutnosti zamietnutia žaloby z dôvodu, že žalobca nepodal žalovanému návrh na uzavretie dohody o náhrade za SSU v zmysle § 6 ods. 3 zákona č. 437/2004 Z.z. Podľa § 11 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z.z. sa totiž nároky poškodených uplatnených na súde podľa doterajších predpisov nevzťahuje § 6 ods. 3 zákona. Súd prvej inštancie dodal, že okrem toho, hoci žalobca nepodal vyslovene návrh na uzavretie dohody, predsa len sa pred podaním žaloby obrátil na žalovaného listom zo dňa 26.1.2015, v ktorom si uplatnil nárok na náhradu škody, okrem iného aj nároky vyplývajúce z SSU, tieto však nevedel presne kvantifikovať. Súd prvej inštancie uvedené uzavrel tak, že hoci takéto podanie nespĺňa náležitosti riadneho návrhu dohody, predsa len by bolo, aj vzhľadom na postoj žalovaného v konaní, v rámci ktorého nepripúšťal možnosť opätovného plnenia nároku na SSU, v rozpore so zásadou spravodlivosti, vyvodzovať voči žalobcovi sankciu v podobe zamietnutia žaloby. Podľa názoru súdu prvej inštancie priebeh súdneho konania, dĺžka jeho trvania i stanoviská sporových strán vylučovali možnosť uzavretia dohody medzi stranami sporu a preto bolo nevyhnutné upraviť vzťahy meritórnym súdnym rozhodnutím. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobca v konaní vychádzal z bodového hodnotenia znalca, resp. určenia základného počtu bodov. Tento počet bodov vynásobil sumou 30,- Sk (tak ako uvádza citované ustanovenie § 7 ods. 1 vyhlášky), a zároveň v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky žiadal o zvýšenie odškodnenia na 50 násobok (t.j. 1000 bodov x 0,9958 Eur x 50), t.j. vyčíslil si výšku náhrady na sumu 49.790,-eur. Súd prvej inštancie skonštatoval, že k otázke bodovania sa musel vysporiadať s námietkami žalovaného, ktorý tvrdil, že znalecká organizácia postupovala nesprávne, ak bodovala jednotlivé položky ako u zdravého človeka. Súd prvej inštancie však ustálil, že znalecká organizácia postupovala správne, nakoľko zo zákona nevyplýva, že v prípade ďalšieho bodovania SSU (spôsobeného jediným poškodením zdravia) by mal znalec porovnávať stav poškodeného v čase pôvodného bodového hodnotenia a stav ustálený. Podľa názoru súdu prvej inštancie je logické, že sa aj v prípade novoobjavených následkov, musí vychádzať zo zdravotného stavu pred poškodením, ak by totiž došlo k správne určeniu ustálenia zdravotného stavu (a teda v konaní na Okresnom súde Bratislava V sp.zn. 11C 275/99 rozhodovanie o nároku na SSU žalobcu by zahrňovalo aj položky za zavedenie tracheostómie a PEG), v rámci neho by boli obodovávané všetky položky naraz a rovnako, teda ako u zdravého človeka. K námietke žalovaného, že znalec vykonal bodové hodnotenie podľa zákona č. 437/2004 a teda vychádzal z nesprávneho právneho predpisu tejto argumentácii, súd prvej inštancie uviedol, že skutočnosť, že bude vec posudzovať podľa vyhlášky (a nie podľa zákona) predniesol stranám už pri predbežnom právnom posúdení veci, realizovanom na pojednávaní dňa 19.10.2015. Súd prvej inštancie podotkol, že žalovaný sa k obsahu znaleckého posudku písomne, napriek výzve súdu zo dňa 16.5.2017 nevyjadril, údajnú nesprávnosť bodovania z dôvodu aplikácie nesprávneho právneho predpisu nenamietal ani na následnom pojednávaní a dokonca s týmto svojím názorom nekonfrontoval znalca ani pri jeho výsluchu a túto námietku vzniesol až v rámci prednesenia záverečnej reči. Súd prvej inštancie podotkol, že hoci v tomto konaní sa nemôže uplatniť zásada sudcovskej koncentrácie absolútne, predsa len je nutné poukázať na oneskorenosť obrany žalovaného. Súd prvej inštancie zdôraznil, že v tomto konaní musel aplikovať zásadu kontradiktórnosti súdneho konania, ktorá vo svojom praktickom vyjadrení okrem iného znamená, že strany sporu sú povinné na preukázanie svojich tvrdení navrhovať dôkazy, pričom súd nemôže v sporovom konaní pristúpiť k vykonaniu iných dôkazov, ako tých, ktoré navrhnu strany a jedine z dôkazov nimi predloženými musí vychádzať. Na základe uvedeného súd prvej inštancie vychádzal z obsahu znaleckého posudku,

v ktorom došlo k obodovaniu jednotlivých položiek. Súd prvej inštancie skonštatoval, že hoci teda žalovaný namietal nesprávnosť aplikácie zákona, nenavrhol žiadny dôkaz na osvedčenie nesprávnosti samotného bodovania. Súd prvej inštancie preto vychádzal z predloženého znaleckého posudku a z počtu bodov, ktoré znalec za jednotlivé položky priznal, okrem uvedeného, položke 299 v zákone č. 437/2004 Z.z. (rozmedzie 500-700 bodov) zodpovedala položka 297 vyhlášky č. 32/1965 Z.z. (rovnako rozmedzie 500-700 bodov) a položke 303 píšala pažeráka v zákone (rozmedzie bodov 200-300) zodpovedala položka 301 vyhlášky (rovnako v rozmedzí 200-300 bodov). Rozmedzie počtu bodov bolo v právnych úpravách za sporné položky identický a v oboch prípadoch dával znalcovi rovnaké možnosti pre relevantné určenie počtu bodov. Súd prvej inštancie priznal teda žalobcovi nárok na náhradu za SSU v rozsahu základného bodového ohodnotenia 1000 bodov x 0,9958 Eur, výšku odškodnenia však mimoriadne navýšil na 50 násobok z dôvodu, že boli splnené podmienky v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky. Podľa názoru súdu prvej inštancie u žalobcu možno jednoznačne ustáliť existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, kedy jeho spoločenské uplatnenie je v súčasnej dobe zredukované na absolútne minimum. Dodal, že po zavedení tracheostomickej kanyly a PEG je v podstate žalobca pripútaný na lôžko, bez reálnej možnosti samostatného pohybu a je zrejme, že je plne odkázaný na prístroje a to tak pri dýchaní ako aj prijímaní potravy, pričom pred zavedením tracheostomickej kanyly žalobca dýchal prostredníctvom kyslíkovej podpory dýchania a neskoršie fungoval v režime monitoringu dychovej aktivity a rovnako pred zavedením PEG vedel prijímať potravu perorálne. Súd prvej inštancie zdôraznil, že toto mu umožňovalo, ako je zrejme z vyjadrenia pani L. G., ako aj konštatácie znalca, zúčastňovať sa rodinného a spoločenského diania, teda vedel jesť s rodinou pri stole, absolvovať rodinné stretnutia, menej náročné výlety, rehabilitácie, navštevovať školu, hoci aj v tomto čase bolo jeho vnímanie všetkých okolností obmedzené (žalobca je postihnutý slepotou a hluchotou), predsa len mu to umožňovalo určitý kontakt s inými ľuďmi, zabezpečovalo zmenu prostredia a teda aj zmenu v podobe vnímania okolia inými zmyslami. Súd prvej inštancie skonštatoval, že v súčasnej dobe, je jeho akčný rádius obmedzený na jednu izbu, ktorú môže opustiť len s veľkými ťažkosťami a len na pár minút, nevie prijímať pevnú stravu, a je plne odkázaný na prístroje, zabezpečujúce mu základné životné funkcie a už len jednoduchým porovnaním je zrejme, že došlo k značnej regresii možností spoločenského uplatnenia. Tvrdenie žalovaného, že ani pred oboma operáciami žalobca neuspokojoval žiadne životné a spoločenské potreby, je preto podľa názoru súdu prvej inštancie minimálne skreslené. Súd prvej inštancie podotkol, že oboma operáciami došlo k podstatnej zmene možností žalobcu, dokonca aj v jeho obmedzenom rozsahu, spoločensky sa uplatňovať, preto nemožno súhlasiť s názorom žalovaného, že už v prechádzajúcom rozsudku Okresného súdu Bratislava V bolo konštatované absolútne vyradenie žalobcu zo spoločenského uplatnenia. Na základe vyššie uvedeného, a vzhľadom na to, že žalobca utrpel poškodenie zdravia, ktoré ho pozbavilo možnosti pohybu, komunikácie, možnosti plnohodnotného vnímania, súd prvej inštancie mal za to, že navýšenie náhrady SSU na 50 násobok, je absolútne primerané.

5. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 262 ods. 1, § 255 ods. 1 a 256 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku a nakoľko žalovaný uhradil po podaní žaloby istinu vo výške 6.012,87 eur, a z toho dôvodu žalobca zobrať žalobu v tejto časti späť, súd prvej inštancie skonštatoval na strane žalovaného procesné zavinenie zastavenia konania. Rovnako bol žalobca úspešný aj v časti o zaplatenie sumy 49.790,-eur, kde súd prvej inštancie žalobe v plnom rozsahu vyhovel. Žalobcovi ako plne úspešnej sporovej strane súd prvej inštancie priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v plnom rozsahu.

6. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie, v časti výroku II. a III. Žalovaný odôvodňuje podanie odvolania dôvodom podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP a podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Žalovaný v odvolaní zhrnul skutočnosti, ktoré sú podľa neho v predmetnej veci sporné, a ktoré sú nesporné, zopakoval skutkový stav veci a zhrnul právne posúdenie veci. Namietal, že s tvrdením súdu prvej inštancie, že v znaleckom posudku I.. H., teda v posudku, z ktorého vychádzal OS BA V pri rozhodovaní v pôvodnom konaní, znalec nerátal s výkonom predmetných operácií, od ktorých si žalobca odvodzuje nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v tomto konaní nesúhlasí. Poukázal na skutočnosť, že v tomto konaní nie je podstatné, koľko, kedy a akých operácií bolo u žalobcu vykonaných, predmet tohto konania je sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu, nie vykonané operácie. Podľa žalovaného, Okresný súd Bratislava V, v pôvodnom rozsudku jasne a opakovane konštatuje, že sťaženie spoločenského uplatnenia žalovaného je maximálne, že je zo spoločnosti absolútne vylúčený, že jeho zdravotný stav sa v budúcnosti ešte bude zhoršovať a z toho dôvodu mu priznal aj náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia krát 50. Uviedol, že žalobcovi

súd priznal päťdesiatnásobok toho, čo vtedy stanovovali právne predpisy, pričom v tejto výške sú zahrnuté všetky možné vplyvy na spoločenské uplatnenie žalobcu, nie len známe v čase vyhlásenia rozsudku a nie len tie, ktoré tvoria predmet tohto konania, ale akékoľvek ďalšie vplyvy, ktoré môžu čo i len teoreticky vzniknúť aj v budúcnosti. Žalovaný nesúhlasí s tvrdením súdu prvej inštancie, že nie je viazaný odôvodnením pôvodného rozsudku, ale len jeho výrokom, ide podľa žalovaného o nepravdivé tvrdenie. Podotkol, že keby bol súd prvej inštancie viazaný iba výrokom pôvodného rozsudku, teda iba konštatovaním, že žalovaný má žalobcovi zaplatiť sumu 324.885,48 eur a nebol by viazaný dôvodmi, prečo tak má žalovaný urobiť, hrozilo by, že súd prvej inštancie prizná žalobcovi nárok, ktorý mu už raz bol zo strany OS BA V priznaný, čo sa podľa žalovaného stalo aj v tomto prípade. Žalovaný podotkol, že ak je raz niekto súdom vzhľadom na jeho zdravotný stav uznaný za absolútne vylúčeného zo spoločnosti, tak bez ohľadu na čokoľvek, čo sa stane v budúcnosti, viac, ako „absolútne“ už človek zo spoločnosti vylúčený byť nemôže. Dodal, že ak bol raz niekto zo spoločnosti vylúčený, zmena jeho zdravotného stavu na tento štatút už nemá žiadny vplyv. Žalovaný nesúhlasí ani s tvrdením súdu prvej inštancie, že v tomto konaní sa nemá aplikovať § 6 ods. 3 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia. Podľa žalovaného pred tým, ako si poškodený uplatní nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia na súde, musí sa pokúsiť s domnelým pôvodcom škody uzavrieť dohodu a podotkol, že žalobca dal obe podania súčasne a žalovanému vôbec nedal priestor na zhodnotenie jeho požiadavky a následné dobrovoľné plnenie. Žalovaný zdôraznil, že totiž nárok žalobcu v časti náhrady škody a náhrady za bolesť zaplatil dobrovoľne a v celej požadovanej výške a to bez vedomosti, že žalobca podal žalobu na súde. Žalovaný podotkol, že vykonal úhradu dňa 12.2.2015, pričom oznámenie o podaní žaloby a výzva na vyjadrenie k nej súd prvej inštancie doručil žalovanej až následne. Podľa žalovaného to znamená, že žalobca podal žalobu v časti náhrady škody a náhrady za bolesť zbytočne a následne musel vykonať späťvzatie. Žalovaný taktiež nerozumie výpočtu výšky priznaného nároku na náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia, keďže znalecká organizácia vo svojom znaleckom posudku č. 158/2017 stanovila výšku sťaženia spoločenského uplatnenia počtom bodov 1800. Žalovaný nerozumie ako sa súd prvej inštancie dopracoval k sume 49 790,- eur a odkiaľ zobral hodnoty, ktoré uvádza v rozhodnutí. Odkiaľ má súd prvej inštancie informáciu, že položka hodnotená znaleckým posudkom v tomto konaní (stav po zavedení PEG) je totožná s položkou, ktorá bola uvedená v prílohe vyhlášky č. 32/1965 Zb. (píšťala pažeráka). Žalovaný zdôraznil, že OS BA V pri rozhodovaní o spoločenskom uplatnení žalobcu jasne vychádzal zo skutočnosti, že maloletý je už navždy absolútne vylúčený zo spoločnosti a priznal mu bezprecedentné 50 násobné navýšenie bodového hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia, pri tom rátal s tým, že v budúcnosti sa budú pridružovať zdravotné komplikácie a aj tie zahrnul do výšky priznaného nároku. Následne žalovaný porovnával skutočnosť, keby sa sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu bodovalo podľa dnes účinného zákona č. 437/2004 Z.z. K tvrdeniam súdu prvej inštancie, že žalobca pred operáciami mohol vnímať iných ľudí, vnímal okolie a zmenu prostredia, cítil vzduch, cítil chuť a zúčastňoval sa bežného života žalovaný namietal, že súd prvej inštancie nemôže konštatovať také závažné skutočnosti len na základe predpokladu, bez vykonania akéhokoľvek dokazovania. Žalovaný záverom zopakoval, že žalobca si u žalovanej podaním doručeným žalovanej dňa 26.1.2015 uplatnil nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 16.905 eur, pričom vychádzal z výpočtu výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle zákona č. 437/2004 Z.z. Svoj nárok zvýšil na sumu 49.790,50 eur písomným podaním, ktoré bolo súdu doručené dňa 7.6.2017. Žalovaný dal do pozornosti odvolacieho súdu, že z uvedeného nevyplýva iba skutočnosť, že sám žalovaný si svoj nárok odvodzuje od zákona č. 437/2004 Z.z. a nie od vyhlášky č. 32/1965 Zb., ktorú aplikoval súd prvej inštancie pri rozhodovaní vo veci samej, ale taktiež, že v čase, kedy žalovaný zvýšil výšku náhrady o 32.885,50 eur, bol jeho nárok v tejto časti už premlčaný (od predmetných operácií ubehlo už vyše 4,5 roka). Vzhľadom na uvedené skutočnosti žalovaný žiada odvolací súd, aby rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol a priznal žalovanej náhradu trov konania na súde prvej inštancie, rovnako ako na súde druhej inštancie a to v celom rozsahu alebo aby alternatívne predmetný rozsudok v napadnutých výrokoch zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 389 CSP).

7. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že žalovaný poukazuje na svoju dobromyseľnosť a solidárnosť pri uhradení časti uplatnených nárokov žalobou, ktoré uhradil po začatí súdneho konania a na základe, ktorého konania bol žalobca v tejto časti donútený s poukazom na § 145 ods. 2 CSP zobrať žalobu späť, pričom ale zámerne zamlčal riešenie nárokov žalobcu (úplne tých istých, len z iných období) v konaní pred Okresným súdom Bratislava II, sp.zn. 8C/227/2010, konanie pred Okresným súdom Bratislava II, sp.zn. 58C/15/2017. Podľa žalobcu tvrdenie žalovaného, že následnými operáciami, ktorý si

vyžiadal zdravotný stav, už nemôže dôjsť k ďalšiemu zníženiu spoločenského uplatnenia je nedôvodné. Žalobca argumentuje, že znalecký posudok vypracovaný znaleckou organizáciou Q.sk, V. Q. I. J. G..M..B., ktorý je podpísaný a odobrený 6 vysokošpecializovanými zncami, a takisto samotná výpoveď znalca I. I. jednoznačne potvrdzuje, že k následnému sťaženiu spoločenského hodnotenia u žalobcu vykonanými operáciami jednoznačne došlo. Takisto podotkol, že ostatnými prostriedkami procesného útoku bolo preukázané, že v rámci svojho ťažkého poškodenia zdravia, čiastočne svoje uplatnenie v spoločnosti, rodine uplatňoval - navštevoval základnú školskú dochádzku, mohol sa stravovať spoločne s rodinou pri rodinnom stole a pod. Podotkol, že nespornými skutočnosťami, ktoré sú preukázané je, že v súčasnosti (po vykonaných operáciách v roku 2013) je podstatným spôsobom vylúčený aj z bežného života, je v podstate ležiacim Y., ktorého základné vitálne funkcie musia zabezpečovať prístroje, je N. v domácom prostredí, kde všetku 24 hodinovú starostlivosť zabezpečuje na to odborne vyškolená matka. Podľa žalobcu nemožno nespomenúť, že na Slovensku existujú len 2 špecializované zariadenia, schopné o takýchto pacientov vykonávať starostlivosť, ale len v rozsahu 20 hodín denne, pričom jeho stav vyžaduje nepretržitú starostlivosť vo všetkých sférach 24 hodín denne, ktoré zabezpečuje práve matka. Námietka žalovaného, ktorou poukazuje na zásadu res iudicata je podľa názoru žalobcu rovnako nedôvodná, pretože o nárokoch žalobcu, sa v konaní pred Okresným súdom Bratislava V pod sp.zn. 11C 275/9, Krajským súdom Bratislava rozhodovať ani nemohlo, keď tieto nároky v tom čase ani neexistovali. Žalobca zdôraznil, že bez akýchkoľvek pochybností bolo v konaní preukázané, že existujú (a to podstatné rozdiely) v živote žalobcu pred a po vykonaných operáciách. K tomu, že žalovaný poukazuje na odôvodnenie rozsudku NS SR zo dňa 3.10.2011, sp.zn. 6Cdo/146/2011, žalobca uviedol, že je zrejme, že ho nepreštudoval celý, resp. použil ho len v smere akom mu vyhovuje, keďže v tomto konaní dovolací súd neriešil otázku, či sa má výška náhrad za sťaženie spoločenského uplatnenia posudzovať podľa doterajších predpisov alebo podľa zákona č. 437/2004 Z.z. Poznamenal, že z obsahu tohto rozsudku vyplýva, že okresný súd v danej veci priznal náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, vychádzajúc z výšky náhrady 60 Sk za jeden bod. pričom účastníci v časti priznanej náhrady odvolanie nepodali, v dovolacom konaní bola vznesená námietka, že výška tejto náhrady mala byť iba 30,- Sk, nie 60,- Sk za jeden bod. Dodal, že dovolací súd poukázal na to, že v tejto časti (v časti výšky náhrady za jeden bod) účastníci odvolanie nepodali a uviedol, že neexistuje rozumný dôvod, pre ktorý by výška náhrady mala byť posudzovaná podľa vyhlášky č. 32/1965 v znení platnom v čase, keď tieto nároky ešte nevznikli. V tomto kontexte treba chápať aj rozsudok dovolacieho súdu, ktorý de facto konštatoval, že Okresný súd správne neurčil výšku náhrady za jeden bod iba v sume 30,- Sk. K námietke žalovaného týkajúcej sa otázky dohodovania za nevyhnutné následné operácie, ktoré žalobca musel postúpiť a ktoré mu de facto zachránili život, žalobca uviedol, že pôvodné bodovanie bolo v danom čase a nové bodovanie odzrkadľuje nevyhnutné operácie, ktoré musel podstúpiť, ide len o matematické vyjadrenie všetkých poškodení zdravia a z medicínskeho hľadiska nemožno určiť, že k ďalším komplikáciám resp. operáciám v budúcnosti u žalobcu už nedôjde. Žalobca poukázal na to, že odvolací prejav žalovaného a jeho správanie sa v spore bolo procesné pasívne a teda aj odvolací súd by mal podľa jeho názoru túto okolnosť vyhodnotiť, v zmysle že tvrdenia žalujúcej strany nie sú sporné a sú preukázané, alebo jeho konanie vyhodnotiť ako nekvalifikované popretie skutkových tvrdení vyplývajúcich aj z postupu pri dokazovaní žalovaným. Podľa žalobcu, nie je možné súhlasiť s tvrdeniami žalovaného, pretože nikto ani lekár, nevie hodnotiť ako sa bude zdravotný stav poškodeného v budúcnosti vyvíjať a pokiaľ je zachovaná príčinná súvislosť pri náhrade škody, následným zhoršovaním zdravia, poškodenému za následné poškodenie zdravia patrí odškodné, vo forme peňažnej náhrady (v tomto prípade SSU). Zdôraznil, že má za to, že posúdenie odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia v konaní pred Okresným súdom Bratislava V nebolo maximálne, nakoľko bolo dôkazmi preukázané, že v rámci svojho vtedajšieho zdravotného stavu sa mohol ako tak realizovať, pričom v súčasnosti je jeho realizácia vo všetkých sférach následkom uvedených operácií výrazne znížená. Žalobca poukázal na výpoveď svedka I. I., ktorý jasne a zrozumiteľne povedal, že u žalobcu z medicínskeho hľadiska došlo k výraznému a ďalšiemu sťaženiu spoločenského uplatnenia. Tento odborný záver a výsostne odbornú otázku musel aj súd prvej inštancie preniesť do právnej roviny, kde sa tento stav prejavuje ako ďalšia a následná škoda na zdraví. Čo sa týka aktívnej účasti v spore na strane žalovaného, žalobca podotkol, že tento sa nikdy kvalifikovaným spôsobom k uplatneným nárokom nevyjadril a ak aj nejaké vyjadrenie predložil bolo len všeobecné, nič nehovoriace a nezáväzné. V tejto súvislosti poukázal na obsah spisu súdu prvej inštancie, a aj na spisy Okresného súdu Bratislava II, sp.zn 8C/227/2010 a sp.zn. 58C/15/2017. K námietkam žalovaného ohľadom spôsobu výpočtu súdu prvej inštancie žalobca uviedol, že je jednoduchý a zrozumiteľný. Súd prvej inštancie vzal do úvahy základnú sadzbu ohodnotenia teda 1.000 bodov a nie zvýšenú lekárom, lebo ani táto by nepokrývala prípad žalobcu a túto vynásobil hodnotou jedného bodu v danom čase 30,- Sk a výslednú sumu zvýšil ako súčasť mimoriadneho

odškodnenia v zmysle § 7 ods. 3 vyhl. č. 32/1965 Zb. na 50 násobok. Podotkol, že uvedený výpočet žalovaný k dispozícii mal už doručením vyjadrenia k znaleckému posudku a zmeny návrhu z podania žalobcu vo veci samej. K hmotnoprávnej námietke premlčania, žalobca uviedol, že zrejme opomína ustanovenie § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Podotkol, že preukázateľne o výške škody (ktorá je vo výlučnej kompetencii lekára - bodové hodnotenie) sa dozvedel až doručením znaleckého posudku znaleckej organizácie Q., G..M..B. t.j. dňom 16.5.2017 a teda subjektívna lehota začala bežať až týmto dňom. Zároveň dodal, že už v samotnej žalobe uviedol, že nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia, čo do výšky nevie uplatniť, resp. špecifikovať, pretože to bol sám žalovaný, ktorý porušil svoju zákonnú povinnosť podľa § 7 zákona č. 437/2004 Z.z. - jeho pracovníci odmietli vypracovať posudok. S poukazom na uvedené právne a skutkové tvrdenia žalobca žiada, aby odvolací súd s poukazom na § 387 ods. 1 CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil a priznal žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania.

8. Žalovaný v replike uviedol, že na svojom odvolaní trvá v celom rozsahu. Žalovaný žiada, aby vec bola rozhodnutá objektívne, bez emocionálneho tlaku. Nie je možné, aby niekomu, komu už raz súd právoplatne priznal náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v maximálnej výške (dokonca 50 násobok zákonného maxima) a táto suma mu už bola riadne vyplatená, súd opätovne priznal ten istý nárok a pôvodný rozsudok, ktorý už vychádzal z absolútneho vylúčenia žalobcu zo spoločnosti, tak zmenil/rozšíril. Žalovaný zdôraznil, že toto slovenský právny systém nedovoľuje a preto žiada odvolací súd, aby takémuto postupu zabránil a aby rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a prizná žalovanému náhradu trov celého konania.

9. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu uplatnených odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP), viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

10. Podstatou odvolania je nesúhlas žalovaného s právnym záverom súdu prvej inštancie, že operáciami žalobcu dňa 11.1.2013 a dňa 29.1.2013 došlo k sťaženiu spoločenského uplatnenia žalobcu oproti jeho spoločenskému uplatneniu pred operáciami, a že v priznaní nároku za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu rozsudkom Okresného súdu Bratislava V, č.k. 11C/275/1999-561 zo dňa 21.5.2008 nebol zahrnutý nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške, ktorú si žalobca uplatnil v tomto konaní.

11. Z hľadiska skutkového stavu veci vychádzal odvolací súd zo zistení súdu prvej inštancie a pre danú vec považoval za rozhodujúce, že zamestnanci žalovaného v čase krátko po narodení žalobcu mu spôsobili trvalú škodu na zdraví spočívajúcu vo výraznej Z. I. charakteru Ĥ. S. C. B. D. C. I. pri celkovom F. U. Z. F. D. X. T. G. G. G. D. I., D. R., G., D. F. C. D. I. C.R. na Ú. X.-X. I. Ž., D. B. S. Ĥ. G. R. X. Ĥ. X. C. Ú. Z. D. J.. Za tento skutok boli zodpovední zamestnanci žalovaného právoplatne odsúdení. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava V č.k. 11C 275/99-561 zo dňa 21.5.2008 súd zaviazal Fakultnú nemocnicu s poliklinikou Bratislava (žalovaný) k povinnosti zaplatiť J. G. (žalobcovi) 10.128.000,- Sk z titulu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia 10.128.000,-Sk. V odôvodnení súdneho rozhodnutia (pri posudzovaní nároku na náhradu sa SSU) súd vychádzal z bodového hodnotenia I.. H.. Táto konštatovala, že poškodený mal predpoklady na úplne normálny vývoj, avšak pre R. S. F. I. U. v dôsledku chybnéj liečby žalobca vlastne prežíva D. D.D. G. G. Ĥ. C. D. I. Q. a nie je žiadna perspektíva na zlepšenie. Naopak budú sa pridružovať komplikácie, ktoré súvisia s ťažkým postihnutím všetkých systémov a funkcií ležiaceho a imobilného pacienta. U maloletého žalobcu konštatovala prítomnosť ťažkého problému s podávaním stravy, kŕmenia, prehĺtania stravy, problémy s udrжанím sánky a presunom potravy, ktorá musí byť mixovaná, viac tekutá. Súd konštatoval, že žalobca je pacient s T. R., N. V., C. G. J., O. G. F. B., Ĥ. G. C.. Maloletý je úplne vylúčený zo spoločenského uplatnenia, zostali mu trvalé následky, pričom podľa posudku lekára môžu sa v budúcnosti pridružiť ďalšie problémy z jeho nehybnosti. Súd zhrnul, že následky poškodenia zdravia žalobcu celkom vyradili zo spoločenského života. Súd priznal žalobcovi mimoriadne zvýšenie odškodnenia a rozhodol tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu za SSU vo výške 50 násobku základného bodového hodnotenia a to z dôvodu, že zvýšenie bodového hodnotenia podľa § 6 ods. 2 vyhlášky č. 32/1965 na dvojnásobok je vzhľadom na vylúčenie žalobcu zo spoločenského uplatnenia nedostačujúce. Priznal mu teda sumu 9.797.500 Sk (6.525 bodov x 30,-Sk x 50). Súd konštatoval, že rozsah zvýšenia na 50-násobok lekárskeho hodnotenia považoval za primeraný povahe následkov poškodenia zdravia a

ich predpokladanému vývoju. Krajský súd v Bratislave rozhodnutie súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti o zaplatenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia J. G. potvrdil. Pre progresiu M. F.V. C. C. C. bol žalobca dňa 30.12.2012 hospitalizovaný na Detskej klinike anesteziológie a intenzívnej medicíny DFNSP v Bratislave. Dňa 11.1.2013 bolo žalobcovi indikované zavedenie TCHS. Dňa 29.1.2013 bol vzhľadom na celkový stav žalobcu zavedený PEG. Od 31.1.2013 bol žalobca napojený na domácu umelú pľúcnu ventiláciu.

12. Poškodenie zdravia, ktoré u žalobcu vyžiadalo operačný zákrok v dňoch 11.1.2013 a 29.1.2013 bolo podľa výsledkov znaleckého dokazovania, nariadeného v predmetnom konaní súdom prvej inštancie, dôsledkom poškodenia zdravia žalobcu dňa 17.8.1995, pričom tieto zákroky neboli zohľadnené ako nutné ďalšie operačné zákroky v súvislosti so zhoršovaním zdravotného stavu žalobcu v budúcnosti v posudku I. I. H., z ktorého vychádzal Okresný súd Bratislava V, v konaní sp.zn. 11C/275/1999 pri ustálení dôvodnosti výšky za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu. Znalec vyslovil záver, že spoločenské uplatnenie žalobcu je výkonom operácii dňa 11.1.2013 a 29.1.2013 a ich následkami sťažené oproti spoločenskému uplatneniu žalobcu pred výkonom týchto operácií. Znalecký posudok sa od iných dôkazných prostriedkov odlišuje tým, že súdnemu hodnoteniu podľa § 191 CSP nepodliehajú znalecké závery v zmysle ich odbornej správnosti. To pre danú vec znamená, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď vychádzal zo záverov znaleckého dokazovania a ustálil, že v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia žalobcu v roku 1995 došlo k ďalším následkom poškodenia zdravia žalobcu, teda k zmene pomerov, s ktorými sa pôvodne pri odškodňovaní sťaženia spoločenského uplatnenia v konaní pred Okresným súdom Bratislava V, sp.zn. 11C/275/1999 nepočítalo. Týmto posudkom zároveň znalec ustálil aj rozsah ďalšieho poškodenia žalobcu. Keďže predmetom daného sporu bolo rozhodovanie o odškodnení za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku následkov na zdravotnom stave žalobcu, nepredpokladaných pri pôvodnom posudzovaní následkov poškodenia žalobcu, nejde v danej veci o vadu spočívajúcu v prekážke už raz rozsúdenej veci, pretože konanie vedené na Okresnom súde Bratislava V a konanie na Okresnom súde Bratislava II sa odlišujú svojim predmetom.

13. Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia je samostatnou zložkou náhrady škody na zdraví, v súčasnosti upravená v zákone č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia. Keďže k poškodeniu zdravia žalobcu došlo v roku 1995, teda pred 1.8.2004, kedy nadobudol účinnosť tento zákon, potom v zmysle § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. je potrebné na daný prípad aplikovať vyhlášku č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov (rozhodnutie NS SR sp.zn. 3Cdo/661/2015). V zmysle § 11 odsek 2 zákona č. 437/2004 Z.z. sa na nároky poškodených uplatnených na súde podľa doterajších predpisov nevzťahuje § 6 ods. 3, podľa ktorého poškodený je oprávnený uplatniť nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia na súde v prípade, ak podal návrh na uzatvorenie dohody podľa odseku 1 a do troch mesiacov od jeho podania sa neuzatvorila dohoda podľa odseku 1 a neuspokojili sa nároky poškodeného.

14. Odškodňovanie spoločenského uplatnenia je upravené v ustanoveniach § 4 až 6 vyhlášky č. 32/1965 Zb. V zmysle § 4 odsek 1 tejto vyhlášky sa odškodňuje sťaženie spoločenského uplatnenia, ak poškodenie na zdraví má preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh (ďalej aj následky). Odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia musí byť primerané povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a spoločnosti. V zmysle § 6 ods. 1 tejto vyhlášky sa pri odškodňovaní sťaženia spoločenského uplatnenia vychádza zo základného počtu bodov, ktorým bolo toto sťaženie ohodnotené v lekárskom posudku. V zmysle § 6 ods. 2 tejto vyhlášky sa suma zodpovedajúca základnému počtu bodov zistenému lekárom primerane zvýši až na dvojnásobok podľa predpokladov, ktoré poškodený vo veku, v ktorom bol poškodený na zdraví, mal pre uplatnenie v živote a v spoločnosti, a ktoré sú v dôsledku poškodenia obmedzené alebo stratené. Ustanovenie § 7 odsek 3 tejto vyhlášky umožňuje súdu, aby v prípadoch hodných osobitného zreteľa primerane zvýšil odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia.

15. Vyhláška umožňuje náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia poskytnúť len raz (jednorázove - § 1 vyhlášky), spravidla po skončení liečby, avšak výnimka z tejto zásady nie je vylúčená, pokiaľ dôjde k nepredvídateľnému zhoršeniu zdravotného stavu v takej miere, že sa musí poškodený podrobiť ďalšiemu lekárskeму zákroku, odôvodnenému pôvodným poškodením zdravia (podporne rozhodnutie NS SR, sp.zn. 3Cdo/661/2015). Zároveň ale platí, že ďalšie odškodnenie žalobcu za sťaženie spoločenského

uplatnenia nemôže byť priznané len na základe zhoršenia zdravotného stavu, ale len pri splnení všetkých podmienok odškodnenia, teda aj za podmienky ďalšieho sťaženia spoločenského uplatnenia. V podmienkach danej veci má záver súdu prvej inštancie o tom, že v dôsledku škodnej udalosti z roku 1995 vznikli u žalobcu v roku 2013 také poškodenia, s ktorými sa v pôvodnom vyčíslení sťaženia spoločenského uplatnenia nepočítalo, a ktoré zanechali u žalobcu ďalšie nepriaznivé následky v spoločenskom uplatnení, v znaleckom posudku vypracovanom znaleckou organizáciou - V. Q. I. J.Á. G.. M.. B.. (Q..sk), pod závery ktorého sa podpísalo šesť znalcov. Písomné závery znaleckého ústavu boli doplnené ústnou výpoveďou znalca I.. T. I., C., na pojednávaní dňa 6.12.2017, ktorého sa zúčastnil žalovaný a bol mu poskytnutý priestor pre vysvetlenie, pre žalovaného nejasného postupu znaleckej organizácie pri vypracovaní znaleckého posudku. Je síce pravdou, že pri zadávaní vypracovania znaleckého posudku súd prvej inštancie pochybil, pretože znaleckú organizáciu pre účely daného konania pre prípad konštatovania ďalšieho sťaženia spoločenského uplatnenia a jeho bodového vyčíslenia neusmernil pokynom aplikácie predpisu vyhlášky č. 32/1965 Zb. Znalecká organizácia pri zistení ďalšieho sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu a jeho bodového vyčíslenia vychádzala zo zákona č. 437/2004 Z.z., ako právneho predpisu platného v čase vzniku ďalších následkov, avšak v konečnom dôsledku táto nesprávnosť pre bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu nemá vecný význam, pretože ustálené diagnózy a ich bodové ohodnotenie sa vo vyhláske aj v zákone zhodujú, odlišujú sa len v číselnom označení položky diagnózy, na čo poukázal v konaní žalobca podaním zo dňa 7.6.2017 (č. I. spisu 197) a žalovaný toto tvrdenie nenamietal (č. I. spisu 208, 211). Tvrdenie súdu prvej inštancie, že ďalšie poškodenie zdravotného stavu žalobcu nebolo objektívne predpokladané pri jeho pôvodnom posudzovaní má oporu vo vykonanom dokazovaní (posudok I.. I. H. - č. I. 357, znalecký posudok V. Q. I. J. G.. M.. B.. - č. I. spisu 159), čo znamená, že v podmienkach danej veci mal súd prvej inštancie v tomto znaleckom dôkaze náležitú oporu pre záver, že u žalobcu došlo k ďalšiemu sťaženiu spoločenského uplatnenia, a preto neobstojí námietka žalovaného, že o sťažení spoločenského uplatnenia bolo už rozhodnuté v rozhodnutí Okresného súdu Bratislava V, č.k. 11C/275/1999-561 zo dňa 21.5.2008, i keď okresný súd v označenom rozhodnutí konštatoval, že individuálne predpoklady maloletého poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti sú celkom stratené.

16. V prejednávanej veci bolo zistené, že primárne následky poškodenia žalobcu zbavili žalobcu všetkých aktivít bežného človeka v oblasti spoločenského, pracovného a rodinného života. Ďalší priebeh života žalobcu po poškodení dokumentuje skutočnosť, že jeho život zostal zúžený len na priestor jeho rodinného zázemia, na ktorom čiastočne participoval pohybom prostredníctvom mobilnej pomôcky za pomoci členov rodiny a za pomoci prenosného dýchacieho zariadenia. Pri súčinnosti tejto pomoci sa mohol dostať aj do vonkajšieho priestoru, a mohol ústne svalovou prácou prijímať potravu. Medicínske zákroky z roku 2013 bolo potrebné vykonať, pretože komplikácie, ktoré súviseli so základným poškodením ohrozovali život žalobcu v takej podobe, v akej ju bol schopný dovedy žiť a túto zmenili do podoby neschopnosti pohybu oproti pohybu za súčinnosti mobilnej pomôcky a tretích osôb, do podoby dýchania prostredníctvom nepretržitej prístrojovej nemobilnej podpory dýchania v polohe ležmo, oproti dýchaniu pomocou prenosného dýchacieho zariadenia, do podoby vyživovania prostredníctvom sondy cez brušnú stenu do žalúdka, oproti svalovej práci úst a pocitu prijímania potravy. V zdravotnom stave žalobcu došlo teda oproti pôvodnému zisteniu k zmene, ktorá vyplýva z toho, že v roku 2013 zistené poškodenia doplnili ich rozsah a obmedzili jeho uplatnenie aj v tom malom priestore, ktorý mu po poškodení v roku 1995 ako nevyhnutný zostal, v priestore čiastočnej participácie na živote v kruhu rodiny, pričom podľa záverov znaleckých posudkov I.. I. H. a spoločnosti V. Q. I. J. G.. M.. B.. sa s týmito komplikáciami pôvodne pri ustálení výšky sťaženia spoločenského uplatnenia nepočítalo. Čiastočná mobilita s pomocou sa zmenila na jej úplnú stratu a teda u žalobcu nastal stav, ktorý je možné v podmienkach danej veci odškodniť ďalšou náhradou za sťaženie spoločenského uplatnenia, pričom vo výsledkoch znaleckého dokazovania mal súd prvej inštancie aj náležitý podklad pre záver, že sťaženiu spoločenského uplatnenia zodpovedá bodové ohodnotenie 1 000 bodov (stav po tracheostómii 700 bodov, stav po zavedení PEG 300 bodov-§ 6 odsek 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb.). Keďže u žalobcu došlo na podklade nových neočakávaných okolností k podstatnému zhoršeniu zdravotného stavu o ďalšie následky, s ktorými sa v pôvodnom odbornom posúdení sťaženia spoločenského uplatnenia nepočítalo, odvolací súd súhlasí so záverom súdu prvej inštancie, že použitie ustanovenia § 5 odsek 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb. v individuálnych pomeroch tejto veci nemalo opodstatnenie (bod 32 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie).

17. Žalobca žiadal v zmysle ustanovenia § 7 odsek 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. zvýšenie základnej sadzby o 48.794,69 eur (č. I. spisu - 198, 211). Pri posúdení výšky odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky treba rešpektovať, že odškodnenie už v základnej výmere predstavuje náhradu za preukázateľne nepriaznivé následky škody na zdraví, ktoré sú trvalého rázu a objektívne obmedzujú doterajšie možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti. Ustanovenie § 7 ods. 3 vyhlášky patrí k právnym normám s relatívne neurčitou (abstraktnou) hypotézou, t.j. k právnym normám, ktorých hypotéza nie je stanovená priamo právnym predpisom, ale závisí v každom konkrétnom prípade na úvahe súdu. Toto ustanovenie tak prenecháva súdu, aby v každom jednotlivom prípade sám vymedzil hypotézu právnej normy zo širokého, vopred neobmedzeného okruhu okolností, teda aby sám podľa svojho uváženia posúdil, aké zvýšenie náhrady je v konkrétnej posudzovanej veci primerané. Úvaha súdu v tomto smere však nie je úplne neobmedzená, pretože právny predpis rámcovo stanovuje predpoklady tak pre vznik nároku na základnú výmeru odškodnenia, ako aj pre jeho zvýšenie a stanovuje hľadiská, ku ktorým je potrebné prihliadať pri úvahe o miere primeraného zvýšenia v konkrétnych prípadoch hodných mimoriadneho. Rozhodnutie o výške náhrady v zmysle ustanovenia § 7 ods. 3 vyhlášky preto musí byť založené na skutkovom zistení, či a nakoľko sú v dôsledku škody na zdraví obmedzené alebo úplne stratené predchádzajúce možnosti poškodeného v rôznych oblastiach jeho spoločenského uplatnenia. Vždy sa hodnotí, ako konkrétne sa prejavili trvalé následky zranení v jednotlivých sférach jeho života a nakoľko obmedzujú či vylučujú možnosť spoločenského uplatnenia v porovnaní s predchádzajúcim rozsahom a kvalitou jeho uplatnenia.

18. V podmienkach danej veci je pravdou, že už pôvodným rozhodnutím o sťažení spoločenského uplatnenia žalobcu bola zohľadnená strata akejkoľvek budúcnosti žalobcu. Napriek tomu ďalšie komplikácie z roku 2013 mali, ako už bolo vyššie uvedené, závažný dopad do konkrétnych pomerov poškodeného žalobcu. Súd prvej inštancie v tomto smere správne podľa okolností tohto prípadu zhodnotil, že ohodnotenie v čiastke 0,9958 eur za jeden bod nezodpovedá rozsahu obmedzení žalobcu a dopadu ďalšieho poškodenia zdravia do jeho života. Ďalšie poškodenie spôsobili nevratné následky v prežívaní žalobcu v kruhu jeho rodiny, obmedzili ho aj v tom malom okruhu prežívania, ktorý mu zostal. Súd prvej inštancie tieto dôsledky objektívne vyhodnotil a odvolací súd poukazom na argumentáciu súdu prvej inštancie konštatuje, že pokiaľ súd prvej inštancie v plnom rozsahu vyhovel žalobe pri navýšení odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia je jeho rozhodnutie vecne správne a zodpovedá podmienke primeranosti pri porovnaní života žalobcu pred komplikáciami z roku 2013 a následne po nich, kedy u žalobcu došlo k podstatnej zmene dovedty daného zdravotného stavu žalobcu, a je aj spravodlivé k pomeru následkov, ktoré komplikácie u žalobcu vyvolali, a ktoré spôsobili to, že jeho priestorový rádius prežívania sa zredukoval na priestor umiestnenia pľúcnej ventilácie.

19. Žalovaný v odvolaní namietol, že uplatnený nárok je čiastočne premičaný, pretože predmetný nárok si žalobca v konaní uplatnil rozšírením predmetu sporu až podaním zo dňa 7.6.2017, kedy zvýšil výšku náhrady o 32 885,50 eur. Dátum podania žalobcu, s ktorým bol žalovaný oboznámený (č. I. spisu - 203,204) svedčí o tom, že žalovaný takýto prostriedok ochrany svojich práv mohol uplatniť už v konaní pred súdom prvej inštancie, keďže tak ale neurobil, je tento prostriedok procesnej obrany ako novota v odvolacom konaní v zmysle § 366 písm. c) CSP neprípustný.

20. Odvolací súd sa stotožnil aj so záverom súdu prvej inštancie, na ktorom založil svoje rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania tak, že žalobcovi priznal plný nárok na náhradu trov konania, keď pre vyhodnotenie úspechu v spore podľa § 255 CSP porovnal žalobou uplatnenú a rozsudkom priznanú výšku peňažného nároku, v spojení so zodpovednosťou za zavinenie zastavenia konania podľa § 256 ods. 1 CSP. Žalobca bol v konaní o základe nároku na priznanie sťaženia spoločenského uplatnenia plne úspešný, samotná výška tohto nároku závisela nielen od bodového ohodnotenia ale aj od úvahy súdu. Žalobca listom zo dňa 19.1.2015 doručeným žalovanému dňa 26.1.2015 vyzval žalovaného, aby mu v lehote do 5 dní uhradil náklady spojené s jeho liečbou vo výške 6.012,84 eur. Žalovaný predmetnú istinu zaplatil dňa 12.2.2015. V procesných podmienkach danej veci sa tak stalo po podaní žaloby na súd dňa 30.1.2015, pretože čas plnenia nebol dohodnutý a ani ustanovený právnym predpisom (vyhláška 32/1965 Zb., § 11 odsek 2 zákona č. 437/2004 Z.z.), z ktorého dôvodu bol žalovaný povinný plniť na základe výzvy žalobcu. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie vyjadrená v ustanovení § 256 CSP znamená, že trovy je povinná nahradiť tá zo strán, ktorá zaviniła, že vznikli. Uvedená zásada sa uplatní pre každé konanie bez ohľadu na to, z akého dôvodu bolo zastavené. Nakoľko je zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie inštitútom procesného práva, rozhodujúcimi skutočnosťami na posúdenie tejto zodpovednosti sú tie, ktoré vznikli po začatí konania.

21. Vzhľadom na uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 CSP rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

22. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 255 ods. 1, v spojení s § 396 ods. 1 CSP a úspešnému žalobcovi priznal plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania, o výške ktorých v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

23. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 CSP).

(1) Dovolanie podľa § 421 odsek 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 CSP).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).